T001 A HÀM I 36-Kinh Chủng Đức

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

445 KINH CHỦNG ĐỨC – TRƯỜNG A HÀM I

22. KINH CHUÛNG ÑÖÙC1

Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Phaät ôû taïi Öông-giaø2, cuøng vôùi chuùng Ñaïi Tyø-kheo moät ngaøn hai traêm naêm möôi ngöôøi, du haønh trong nhaân gian, nghæ ñeâm taïi thaønh Chieâm-baø beân bôø hoà Giaø-giaø. Luùc aáy coù Baø-la-moân teân Chuûng Ñöùc3 soáng ôû Chieâm-baø. Thaønh aáy nhaân daân ñoâng ñuùc, saàm uaát, sung tuùc. Vua Ba-tö-naëc phong thaønh naøy cho Baø-la-moân aáy laøm phaïm phaàn4. Ngöôøi Baø-la-moân naøy, baûy ñôøi cha meï trôû laïi ñeàu chaân chaùnh khoâng bò ngöôøi khaùc khi deã5, ñoïc tuïng thoâng suoát ba boä saùch cuûa dò hoïc6, coù theå phaân tích caùc thöù kinh thö; choã saâu xa cuûa theá ñieån khoâng thöù naøo khoâng nghieàn ngaãm; laïi gioûi xem töôùng ñaïi nhaân, xem thôøi tieát toát xaáu, nghi leã teá töï. OÂng coù naêm traêm ñeä töû, daïy doã khoâng boû pheá. Baáy giôø, trong thaønh Chieâm-baø caùc Baø-la-moân, tröôûng giaû, cö só, nghe tin Sa-moân Cuø-ñaøm, con nhaø hoï Thích, xuaát gia vaø thaønh ñaïo, töø Öông-giaø, du haønh trong nhaân gian, ñeán thaønh Chieâm-baø, ôû beân bôø hoà Giaø-giaø. Ngaøi coù tieáng taêm lôùn, ñoàn khaép thieân haï, laø Nhö Lai, Chí Chaân, Ñaúng Chaùnh Giaùc, ñaày ñuû möôøi hieäu, ôû giöõa chö Thieân, Ngöôøi ñôøi, Ma hoaëc Ma thieân, Sa-moân, Baø-la-moân, töï thaân chöùng ngoä, roài

1.

Baûn Haùn, Phaät Thuyeát Tröôøng A-haøm kinh, quyeån 15, “Ñeä tam phaàn Chuûng Ñöùc kinh Ñeä tam”. Töông ñöông Paøli, D. 4, Dig i. 4 Soòadaòña-sutta.

2.

Öông-giaø ; Paøli: Aíga. Chieâm-baø ; Paøli: Campaø. Giaø-giaø trì ; Paøli: Gaggaraø pokkharaòì.

3.

Chuûng Ñöùc; Paøli: Soòadaòña.

4.

Xem cht. 9, kinh soá 20 “A-ma-truù”.

5.

Xem cht. 10, kinh soá 20 “A-ma-truù”.

6.

Haùn: dò hoïc tam boä . Xem cht. 11, kinh soá 20 “A-ma-truù”.

thuyeát phaùp cho ngöôøi7, lôøi noùi khoaûng ñaàu, khoaûng giöõa vaø khoaûng cuoái ñeàu chaân chaùnh, ñaày ñuû nghóa vaø vò, phaïm haïnh thanh tònh. Baäc chaân nhaân nhö vaäy neân ñeán vieáng thaêm. Nay ta cuõng neân ñeán thaêm Ngaøi.’ Noùi nhö vaäy xong, beøn ruû nhau ra khoûi thaønh Chieâm-baø, töøng ñoaøn luõ löôït noái nhau, muoán ñeán choã Phaät. Luùc aáy, Baø-la-moân Chuûng Ñöùc

ñang ngoài treân ñaøi cao, töø xa troâng thaáy ñoaøn ngöôøi luõ löôït noái nhau, beøn quay hoûi ngöôøi haàu: “Nhöõng ngöôøi aáy vì nhaân duyeân gì maø luõ löôït noái nhau, muoán ñi ñaâu vaäy?” Ngöôøi haàu thöa: “Toâi nghe noùi Sa-moân Cuø-ñaøm, con nhaø hoï Thích, xuaát gia vaø thaønh ñaïo, töø Öông-giaø, du haønh trong nhaân gian, ñeán thaønh Chieâm-baø, ôû beân bôø hoà Giaø-giaø. Ngaøi coù tieáng taêm lôùn, ñoàn khaép thieân haï, laø Nhö Lai, Chí Chaân, Ñaúng Chaùnh Giaùc, ñaày ñuû möôøi hieäu, ôû giöõa chö Thieân, Ngöôøi ñôøi, Ma hoaëc Ma thieân, Sa-moân, Baø-la-moân, töï thaân chöùng ngoä, roài thuyeát phaùp cho ngöôøi8, lôøi noùi khoaûng ñaàu, khoaûng giöõa vaø khoaûng cuoái thaûy ñeàu chaân chaùnh, ñaày ñuû nghóa vaø vò, phaïm haïnh thanh tònh. Caùc Baø-la-moân, tröôûng giaû, cö só trong thaønh Chieâm-baø naøy tuï hoïp, noái nhau ñeå ñeán thaêm vieáng Sa-moân Cuø-ñaøm vaäy.” Roài Baø-la-moân Chuûng Ñöùc lieàn ra leänh cho ngöôøi haàu raèng: “Ngöôi haõy nhanh choùng mang lôøi ta ñeán vôùi caùc ngöôøi aáy raèng: ‘Caùc ngöôi haõy döøng laïi moät laùt, haõy ñôïi ta ñeán, roài cuøng ñi ñeán choã Cuø-ñaøm kia’.” Ngöôøi haàu töùc thì mang lôøi cuûa Chuûng Ñöùc ñeán noùi vôùi caùc ngöôøi aáy raèng: “Caùc ngöôøi haõy döøng laïi moät laùt, haõy ñôïi ta ñeán, roài cuøng ñi ñeán choã Cuø-ñaøm kia.” Luùc aáy, moïi ngöôøi traû lôøi raèng: “Ngöôi haõy nhanh choùng trôû veà thöa vôùi Baø-la-moân raèng, nay thaät laø phaûi thôøi, neân cuøng nhau ñi.” Ngöôøi haàu trôû veà thöa: “Nhöõng ngöôøi aáy ñaõ döøng roài. Hoï noùi: nay thaät laø phaûi thôøi, neân cuøng nhau ñi.” Baø-la-moân lieàn xuoáng ñaøi, ñeán ñöùng cöûa giöõa.

7.

Xem cht. 15, kinh soá 20 “A-ma-truù”.

8.

Xem kinh A-ma-truù, cht.15.

447 KINH CHỦNG ĐÚC – TRƯỜNG A HÀM I Baáy giôø coù naêm traêm Baø-la-moân khaùc, coù chuùt duyeân söï, tröôùc ñoù ñaõ tuï taäp döôùi cöûa. Thaáy Baø-la-moân Chuûng Ñöùc ñeán, thaûy ñeàu ñöùng daäy nghinh ñoùn, hoûi raèng: “Ñaïi Baø-la-moân, ngaøi muoán ñi ñaâu ñaây?” Chuûng Ñöùc ñaùp: “Coù Sa-moân Cuø-ñaøm, con nhaø hoï Thích, xuaát gia vaø thaønh ñaïo, töø Öông-giaø, du haønh trong nhaân gian, ñeán thaønh Chieâm-baø, ôû beân bôø hoà Giaø-giaø. Ngaøi coù tieáng taêm lôùn, ñoàn khaép thieân haï, laø Nhö Lai, Chí Chaân, Ñaúng Chaùnh Giaùc, ñaày ñuû möôøi hieäu, ôû giöõa chö Thieân, Ngöôøi ñôøi, Ma hoaëc Ma thieân, Sa-moân, Baø-la-moân, töï thaân chöùng ngoä, roài thuyeát phaùp cho ngöôøi, lôøi noùi khoaûng ñaàu, khoaûng giöõa vaø khoaûng cuoái thaûy ñeàu chaân chaùnh, ñaày ñuû nghóa vaø vò, phaïm haïnh thanh tònh. Baäc Chaân nhaân nhö vaäy neân ñeán vieáng thaêm. Nay ta muoán ñeán thaêm Ngaøi.” Naêm traêm ngöôøi Baø-la-moân lieàn thöa vôùi Chuûng Ñöùc: “Ngaøi chôù ñi thaêm. Vì sao? Kia neân ñeán ñaây chöù ñaây khoâng neân ñeán kia. Nay Ñaïi Baø-la-moân, baûy ñôøi cha meï ñeàu chaân chaùnh khoâng bò gieøm pha. Neáu ñaõ coù ñuû ñieàu kieän nhö vaäy. Thì kia neân ñeán ñaây, chôù ñaây khoâng neân ñeán kia. Laïi nöõa, Ñaïi Baø-la-moân tuïng ñoïc thoâng suoát ba boä saùch dò hoïc, coù theå phaân tích caùc loaïi kinh thö,

nhöõng choã saâu xa cuûa theá ñieån, khoâng choã naøo khoâng nghieàn ngaãm. Laïi gioûi xem töôùng ñaïi nhaân, xem töôùng toát xaáu, nghi leã teá töï. Ñaõ thaønh töïu nhöõng phaùp aáy, thì kia neân ñeán ñaây, chöù ñaây khoâng neân ñeán kia. “Laïi nöõa, Ñaïi Baø-la-moân dung maïo ñoan chaùnh, coù saéc töôùng cuûa Phaïm thieân 9. Ñaõ thaønh töïu phaùp aáy thì kia neân ñeán ñaây chôù ñaây khoâng neân ñeán kia. “Laïi nöõa, Ñaïi Baø-la-moân coù giôùi ñöùc taêng thöôïng10, trí tueä thaønh töïu. Ñaõ thaønh töïu phaùp aáy, thì kia neân ñeán ñaây, chôù ñaây khoâng neân ñeán kia. “Laïi nöõa, Ñaïi Baø-la-moân coù lôøi noùi nhu hoøa, bieän taøi ñaày ñuû, nghóa vaø vò thanh tònh. Ñaõ coù ñuû phaùp aáy, thì kia neân ñeán ñaây, chôù ñaây khoâng neân ñeán kia. “Laïi nöõa, Ñaïi Baø-la-moân laø ñaïi toân sö, coù ñoâng ñeä töû. Ñaõ coù ñuû

9.

Haùn: höõu Phaïm thieân saéc töôïng ; Paøli: Brahma-vaòòì brahma-vaccasì: coù dung saéc nhö Phaïm thieân, uy nghi nhö Phaïm thieân.

10.

Giôùi ñöù c taêng thöôïng ; Paøli: vuddha-sìlaø, ñaïo ñöùc ñöôïc troïng voïng.

phaùp aáy, thì kia neân ñeán ñaây, chôù ñaây khoâng neân ñeán kia. “Laïi nöõa, Ñaïi Baø-la-moân thöôøng daïy doã naêm traêm Baø-la-moân. Ñaõ thaønh töïu phaùp aáy, thì kia neân ñeán ñaây, chôù ñaây khoâng neân ñeán kia. “Laïi nöõa, Ñaïi Baø-la-moân coù hoïc giaû boán phöông ñeán xin thoï giaùo, ñöôïc hoûi caùc kyõ thuaät, caùc phaùp teá töï, thaûy ñeàu traû lôøi ñöôïc caû. Ñaõ thaønh töïu phaùp aáy, thì kia neân ñeán ñaây, chôù ñaây khoâng neân ñeán kia. “Laïi nöõa, Ñaïi Baø-la-moân ñöôïc vua Ba-tö-naëc vaø vua Bình-sa11 cung kính cuùng döôøng. Ñaõ thaønh töïu phaùp thì kia neân ñeán ñaây, chôù ñaây khoâng neân ñeán kia. “Laïi nöõa, Ñaïi Baø-la-moân trí tueä saùng suoát, noùi naêng thoâng lôïi, khoâng heà khieáp nhöôïc. Ñaõ thaønh töïu phaùp aáy, thì kia neân ñeán ñaây, chôù ñaây khoâng neân ñeán kia.” Chuûng Ñöùc noùi vôùi caùc Baø-la-moân: “Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy. Ñuùng nhö ñieàu caùc oâng noùi. Toâi coù ñuû caùc ñöùc aáy, chôù khoâng phaûi khoâng coù. Nhöng caùc oâng haõy nghe toâi noùi. Sa- moân Cuø-ñaøm coù coâng ñöùc12 maø chuùng ta neân ñeán kia chôù kia khoâng neân ñeán ñaây. Sa-moân Cuø-ñaøm töø baûy ñôøi trôû laïi cha meï ñeàu chaân chaùnh khoâng bò gieøm pha. Kia ñaõ thaønh töïu phaùp naøy, chuùng ta neân ñeán kia, chôù kia khoâng neân ñeán ñaây. “Laïi nöõa, Sa-moân Cuø-ñaøm coù dung maïo ñoan chaùnh, xuaát thaân töø giai caáp Saùt-lî. Ñaõ thaønh töïu phaùp naøy, chuùng ta neân ñeán kia chôù kia khoâng neân ñeán ñaây. “Laïi nöõa, Sa-moân Cuø-ñaøm sanh choã toân quyù, nhöng ñaõ xuaát gia haønh ñaïo . Thaønh töïu phaùp naøy, ta neân ñeán kia chôù kia khoâng neân ñeán ñaây. 13

“Laïi nöõa, Sa-moân Cuø-ñaøm saéùc saùng ñaày ñuû, chuûng taùnh chaân chaùnh, nhöng ñaõ xuaát gia tu ñaïo. Ñaõ thaønh töïu phaùp naøy, thì ta neân ñeán kia chôù kia khoâng neân ñeán ñaây. “Laïi nöõa, Sa-moân Cuø-ñaøm sanh vaøo gia ñình giaøu coù, coù uy löïc lôùn, nhöng ñaõ xuaát gia haønh ñaïo. Ñaõ thaønh töïu phaùp naøy, ta neân ñeán kia chôù kia khoâng neân ñeán ñaây. “Laïi nöõa, Sa-moân Cuø-ñaøm coù

ñuû giôùi Hieàn thaùnh, thaønh töïu trí

11.

Ba-tö-naëc ; Paøli: Pasenadi. Bình-sa ; Paøli: Bimbisaøra.

12.

Haùn: coâng ñöùc ; Paøli = Skt.: guòa: phaåm tính hay phaåm chaát.

13.

Paøli: mahantaö óati-saígaö ohaøya pabbajito, xuaát gia, lìa boû gia ñình quyeán thuoäc lôùn.

449 KINH CHỦNG ĐÚC – TRƯỜNG A HÀM I tueä. Ñaõ thaønh töïu phaùp naøy, ta neân ñeán kia chôù kia khoâng neân ñeán ñaây. “Laïi nöõa, Sa-moân Cuø-ñaøm kheùo leùo nôi ngoân ngöõ, dòu daøng hoøa nhaõ. Ñaõ thaønh töïu phaùp naøy, thì ta neân ñeán kia chôù kia khoâng neân ñeán ñaây. “Laïi nöõa, Sa-moân Cuø-ñaøm laø Baäc Ñaïo Sö cuûa ñaïi chuùng, coù ñoâng ñeä töû. Ñaõ thaønh töïu phaùp naøy, ta neân ñeán kia chôù kia khoâng neân ñeán ñaây. “Laïi nöõa, Sa-moân Cuø-ñaøm vónh vieãn dieät tröø duïc aùi, khoâng coù sô suaát thoâ thaùo14, öu tö vaø sôïi haõi ñaõ tröø, loâng toùc khoâng döïng ñöùng15, hoan hyû, hoøa vui; ñöôïc moïi ngöôøi thì khen ngôïi, kheùo noùi quaû baùo cuûa haønh vi16, khoâng cheâ bai ñaïo khaùc. Ñaõ thaønh töïu phaùp naøy, thì ta neân ñeán kia chôù kia khoâng neân ñeán ñaây. “Laïi nöõa, Sa-moân Cuø-ñaøm thöôøng ñöôïc vua Ba-tö-naëc vaø vua Bình-sa leã kính cuùng döôøng. Ñaõ thaønh töïu phaùp naøy, thì ta neân ñeán kia, chôù kia khoâng neân ñeán ñaây. “Laïi nöõa, Sa-moân Cuø-ñaøm ñöôïc Baø-la-moân Phaát-giaø-la-sa-la17 leã kính cuùng döôøng; cuõng ñöôïc Baø-la-moân Phaïm18, Baø-la-moân Ña-lôïi-giaø19, Baø-la-moân Cöù Xæ20, Thuû-ca-ma-naïp Ñoâ-da Töû21 thaêm gaëp cuùng döôøng. Ñaõ thaønh töïu phaùp aáy, thì ta neân ñeán kia chôù kia khoâng neân ñeán ñaây. “Laïi nöõa, Sa-moân Cuø-ñaøm ñöôïc Thanh vaên ñeä töû suøng phuïng, leã kính cuùng döôøng; cuõng ñöôïc chö Thieân vaø caùc chuùng quyû thaàn khaùc cung kính. Caùc doøng hoï Thích-ca, Caâu-lî, Minh-ninh, Baït-kyø, Maït-la, Toâ-ma22,

14.

Haùn: vónh dieät duïc aùi, voâ höõu thoát baïo . Paøli D.4, Dig I tr.100: khìòa-kaøma-raøgo vigata-caøpallo, ñaõ dieät aùi duïc, khoâng coøn thaùo ñoäng.

15.

Haùn: y mao baát thuï .

16.

Haù n: kieá n nhaâ n xöng thieä n, thieän thuyeát haønh baùo . Tham chieáu Paøli: kamma-vaødì kiriya-vaødì, laø ngöôøi chuû tröông veà nghieäp, chuû tröông veà haønh vi.

17.

Phaát-giaø-la-sa-la; Paøli: Pokkharasaødi, xem kinh soá 20 “A-ma-truù”.

18.

Phaïm Baø-la-moân (?).

19.
Ña-lôïi-giaù ; Paøli: Taørukkha.
20.
Cöù Xæ töùc Cöù u-la-ñaøn-ñaàu , xem kinh soá 23 “Cöùu-la-ñaøn-ñaàu”;
Paøli: Kuæadanta.
21.
Thuû-ca-ma-naïp Ñoâ-da töû ; Paøli: Sukhamaøòava-Toddeyaputta.
22.
Moä t soá nöôùc lôùn thôøi Phaät: Thích chuûng , doøng hoï Thích, Paøli: Sakka;
Caâu lî , Paøli: Kuru; Minh-ninh , Paøli: Mithilaø; Baït-kyø , Paøli: Vajji; Maït-la

, Paøøli: Mallaø; Toâ-ma , Paøli: Soma.
thaûy ñeàu phuïng thöøa. Ñaõ thaønh töïu phaùp naøy, ta neân ñeán kia chôù kia khoâng neân ñeán ta. “Laïi nöõa, Sa-moân Cuø-ñaøm truyeàn trao cho vua Ba-tö-naëc vaø vua Bình-sa ba quy vaø naêm giôùi. Ñaõ thaønh töïu phaùp naøy, ta neân ñeán kia chôù kia khoâng neân ñeán ñaây. “Laïi nöõa, Sa-moân Cuø-ñaøm truyeàn trao ba quy naêm giôùi cho Baø-la- moân Phaát-giaø-la-sa-la v.v... Ñaõ thaønh töïu phaùp naøy, ta neân ñeán kia chôù kia khoâng neân ñeán ñaây. “Laïi nöõa, ñeä töû cuûa Sa-moân Cuø-ñaøm thoï ba quy naêm giôùi; chö Thieân, doøng hoï Thích, Caâu-lî v.v..., thaûy ñeàu thoï ba quy naêm giôùi. Ñaõ thaønh töïu phaùp naøy, ta neân ñeán kia chôù kia khoâng neân ñeán ñaây. “Laïi nöõa, Sa-moân Cuø-ñaøm khi du haønh ñöôïc heát thaûy moïi ngöôøi cung kính cuùng döôøng. Ñaõ thaønh töïu phaùp naøy, ta neân ñeán kia chôù kia khoâng neân ñeán ñaây. “Laïi nöõa, nhöõng thaønh quaùch, tuï laïc maø Sa-moân Cuø-ñaøm ñaõ ñeán, ñeàu ñöôïc moïi ngöôøi cuùng döôøng. Ñaõ thaønh töïu phaùp naøy, ta neân ñeán kia chôù kia khoâng neân ñeán ñaây. “Laïi nöõa, nhöõng nôi Sa-moân Cuø-ñaøm ñi ñeán, caùc loaøi phi nhaân, quyû thaàn khoâng daùm xuùc nhieãu. Ñaõ thaønh töïu phaùp naøy, ta neân ñeán kia chôù kia khoâng neân ñeán ñaây. “Laïi nöõa, nhöõng nôi Sa-moân Cuø-ñaøm ñi ñeán, nhaân daân ôû ñoù ñeàu thaáy aùnh saùng, nghe aâm nhaïc trôøi. Ñaõ thaønh töïu phaùp naøy thì ta neân ñeán kia chôù kia khoâng neân ñeán ta. “Laïi nöõa, Sa-moân Cuø-ñaøm khi muoán rôøi khoûi choã ñaõ ñeán. Moïi ngöôøi ñeàu luyeán moä, khoùc loùc maø tieãn ñöa. Ñaõ thaønh töïu phaùp naøy thì ta neân ñeán kia chôù kia khoâng neân ñeán ñaây. “Sa-moân Cuø-ñaøm khi môùi xuaát gia, cha meï khoùc loùc, thöông nhôù tieác nuoái. Ñaõ thaønh töïu phaùp naøy thì ta neân ñeán kia chôù kia khoâng neân ñeán ta. “Sa-moân Cuø-ñaøm xuaát gia khi coøn trai treû, deïp boû caùc thöù trang söùc, voi, ngöïa, xe baùu, nguõ duïc, anh laïc. Ñaõ thaønh töïu phaùp naøy, thì ta neân ñeán kia chôù kia khoâng neân ñeán ñaây. “Laïi nöõa, Sa-moân Cuø-ñaøm khöôùc töø ngoâi vò Chuyeån luaân vöông, xuaát gia haønh ñaïo. Neáu Ngaøi taïi gia, seõ trò vì boán thieân haï, thoáng laõnh daân vaät, thì chuùng ta ñeàu laø thaàn thuoäc. Ñaõ thaønh töïu phaùp aáy, thì ta neân ñeán kia chôù kia khoâng neân ñeán ñaây.

451 KINH CHỦNG ĐÚC – TRƯỜNG A HÀM I “Laïi nöõa, Sa-moân Cuø-ñaøm hieåu roõ Phaïm phaùp23, coù theå noùi cho ngöôøi khaùc vaø cuõng noùi chuyeän trao ñoåi vôùi Phaïm thieân. Ñaõ thaønh töïu phaùp aáy, thì ta neân ñeán kia chôù kia khoâng neân ñeán ñaây. “Laïi nöõa, Sa-moân Cuø-ñaøm ñaày ñuû caû ba hai töôùng. Ñaõ thaønh töïu phaùp naøy, thì ta neân ñeán kia chôù kia khoâng neân ñeán ñaây. “Laïi nöõa, Sa-moân Cuø-ñaøm coù trí tueä thoâng suoát, khoâng coù khieáp nhöôïc. Ñaõ thaønh töïu phaùp naøy, thì ta neân ñeán kia chôù kia khoâng neân ñeán ñaây. “Cuø-ñaøm kia nay ñeán thaønh Chieâm-baø naøy, ôû beân bôø hoà Giaø-giaø, ñoái vôùi ta laø toân quyù, vaû laïi laø khaùch. Ta neân thaân haønh ñeán thaêm vieáng.” Naêm traêm Baø-la-moân khi aáy thöa vôùi Chuûng Ñöùc raèng: “Kyø dieäu thay, hy höõu thay, coâng ñöùc cuûa vò kia ñeán nhö vaäy chaêng? Trong caùc ñöùc, vò kia chæ caàn coù moät ñöùc laø ñaõ khoâng neân ñeán ñaây roài, huoáng hoà nay goàm ñuû caû. Vaäy ta haõy keùo heát ñi thaêm hoûi.” Chuûng Ñöùc ñaùp: “Ngöôi muoán ñi thì neân bieát thôøi.” Roài Chuûng Ñöùc cho thaéng coã xe baùu, cuøng vôùi naêm traêm Baø-la- moân vaø caùc tröôûng giaû trong thaønh Chieâm-baø tröôùc sau vaây quanh, ñi ñeán hoà Giaø-giaø. Caùch hoà khoâng xa, oâng thaàm nghó raèng: ‘Giaû söû ta hoûi Cuø-ñaøm, maø hoaëc giaû khoâng vöøa yù Ngaøi, thì vò Sa-moân aáy seõ cheâ traùch ta, baûo raèng: ‘Neân hoûi nhö vaày. Khoâng neân hoûi nhö vaày.’ Moïi ngöôøi maø nghe ñöôïc, cho raèng ta voâ trí, seõ toån haïi cho thanh danh cuûa ta. Giaû söû Sa-moân Cuø-ñaøm hoûi ta veà nghóa, maø ta ñaùp hoaëc khoâng vöøa yù Ngaøi, vò Sa-moân aáy seõ khieån traùch ta, baûo raèng: ‘Neân traû lôøi nhö vaày. Khoâng neân traû lôøi nhö vaày.’ Moïi ngöôøi maø nghe ñöôïc, cho raèng ta voâ trí, seõ toån haïi cho thanh danh cuûa ta. Giaû söû ôû ñaây ta im laëng roài trôû veà, moïi ngöôøi seõ noùi: ‘OÂng naøy chaúng bieát gì. Cuoái cuøng, khoâng theå ñeán choã Sa-moân Cuø-ñaøm.’ Theá thì cuõng toån haïi thanh danh cuûa ta. Neáu Sa-moân Cuø-ñaøm hoûi ta veà phaùp cuûa Baø-la-moân, ta seõ traû lôøi Cuø-ñaøm ñaày ñuû, hôïp yù Ngaøi.” Khi aáy, Chuûng Ñöùc ôû beân bôø hoà suy nghó nhö vaäy roài, lieàn xuoáng xe ñi boä daãn ñaàu ñeán choã Theá Toân, chaøo hoûi xong, ngoài sang moät beân. Baáy giôø caùc Baø-la-moân, tröôûng giaû, cö só thaønh Chieâm-baø, coù ngöôøi leã Phaät xong roài

23. Phaïm phaùp , phaùp teá töï Phaïm thieân; Paøli: Brahma-dhamma.

ngoài; coù ngöôøi chaøo hoûi xong roài ngoài; hoaëïc coù ngöôøi xöng teân roài ngoài; hoaëc coù ngöôøi chaép tay höôùng veà Phaät roài ngoài; hoaëc coù ngöôøi im laëng maø ngoài xuoáng. Khi moïi ngöôøi ñaõ ngoài yeân, Phaät bieát yù nghó trong loøng cuûa Chuûng Ñöùc, beøn baûo raèng: “Ñieàu maø oâng suy nghó, haõy theo öôùc nguyeän cuûa oâng.” Roài Phaät hoûi Chuûng Ñöùc: “Baø-la-moân cuûa oâng coù maáy phaùp ñeå thaønh töïu?” Baáy giôø Chuûng Ñöùc nghó thaàm raèng: “Kyø dieäu thay, hy höõu thay, Sa-moân Cuø-ñaøm coù ñaïi thaàn löïc môùi thaáy ñöôïc taâm cuûa ngöôøi, ñuùng theo yù nghó cuûa ta maø hoûi.” Baø-la-moân Chuûng Ñöùc beøn ngoài thaúng ngöôøi leân, nhìn boán phía ñaïi chuùng, töôi cöôøi hôùn hôû, roài môùi traû lôøi Phaät raèng: “Baø-la-moân cuûa toâi coù naêm phaùp ñeå thaønh töïu, lôøi noùi môùi chí thaønh, khoâng coù hö doái24. Nhöõng gì laø naêm? “1. Baø-la-moân coù baûy ñôøi cha meï chaân chaùnh khoâng bò ngöôøi gieøm pha. “2. Ñoïc tuïng thoâng

lôïi ba boä dò hoïc, coù theå phaân tích caùc thöù kinh thö, nhöõng choã u vi cuûa theá ñieån, khoâng choã naøo khoâng toång luyeän, laïi coù theå gioûi pheùp xem töôùng ñaïi nhaân, xeùt roõ caùt hung, nghi leã teá töï.25 “3. Dung maïo ñoan chaùnh26. “4. Trì giôùi ñaày ñuû27.

24. Haùn: sôû ngoân chí thaønh, voâ höõu hö voïng ; Paøli: ‘Braøhmaòo ‘smìti’ ca vadamaøno sammaø vadeyya na ca pana musaø-vaødaö aøpajjeyya, ñeå coù theå noùi raèng ‘Toâi laø Baø-la-moân’ maø khoâng trôû thaønh noùi doái. 25. Tham chieáu Paøli: Ajjhaøyako hoti manta-dharo tiòòaö vedaønaö paøraguõ sanighaòñu-keæubhaønaö saøkkharappabhedaønaö itihaøsa-paócamaønaö padako veyyaøkaraòo lokaøyata-mahaøpurusa-lakkhaòesu anavayo: Laø ngöôøi ñoïc tuïng Thaùnh ñieån, trì chuù, tinh thoâng ba boä Veda cuøng vôùi ngöõ vöïng, nghi quyõ, phaân tích aâm vaän vaø thöù naêm laø truyeàn thuyeát luïc, thoâng hieåu ngöõ phaùp, theá gian hoïc vaø töôùng ñaïi nhaân. 26. Nghóa laø toát töôùng; Paøli: Abhiruøpo hoti dassanìyo paøsaødiko paramaøya vaòòa- pokkharataøya samannaøgato brahma-vaòòì brahma-vaccasì akkhuddaøvakaso: saéc dieän thuø thaéng, ñeïp ñeõ, khaû aùi, maøu da tuyeät dieäu nhö hoa sen, dung saéc nhö Phaïm thieân, uy nghi nhö Phaïm thieân, coát caùch cao nhaõ. 27. Tham chieáu Paøli: Paòñito ca hoti medhaøvì patthamo vaø dutiyo vaø sujaö paggaòhantaønaö: baùc hoïc, thoâng tueä, laø ngöôøi thöù nhaát hay thöù hai böng duïng cuï teá töï.

453 KINH CHỦNG ĐỨC – TRƯỜNG A HÀM I “5. Trí tueä thoâng suoát. Ñoù laø naêm. Thöa Cuø-ñaøm, Baø-la-moân thaønh töïu naêm phaùp naøy, thì lôøi noùi chí thaønh, khoâng coù hö doái.” Phaät noùi: “Laønh thay, Chuûng Ñöùc, coù Baø-la-moân naøo, trong naêm phaùp, boû moät, thaønh töïu boán, maø lôøi noùi chí thaønh, khoâng coù hö doái chaêng?” Chuûng Ñöùc baïch Phaät: “Coù. Vì sao? Thöa Cuø-ñaøm, caàn gì doøng hoï28? Neáu Baø-la-moân ñoïc tuïng thoâng suoát ba boä dò hoïc, phaân tích caùc loaïi kinh thö, nhöõng choã u vi cuûa theá ñieån, khoâng ñaâu laø khoâng toång luyeän, laïi gioûi pheùp xem töôùng ñaïi nhaân, xeùt roõ caùt hung, teá töï nghi leã, dung maïo ñoan chaùnh, trì giôùi ñaày ñuû, trí tueä thoâng suoát; coù boán phaùp thì lôøi noùi thaønh thaät, khoâng coù hö doái.” Phaät noùi vôùi Chuûng Ñöùc: “Laønh thay, laønh thay, neáu trong boán phaùp naøy, boû moät, thaønh töïu ba, maø lôøi noùi vaãn thaønh thaät, khoâng coù hö doái, vaãn ñöôïc goïi laø Baø-la- moân chaêng?” Chuûng Ñöùc traû lôøi: “Coù. Caàn gì doøng doõi. Caàn gì ñoïc tuïng29. Neáu Baø-la-moân coù dung maïo ñoan chaùnh, trì giôùi ñaày ñuû, trí tueä thoâng suoát; thaønh töïu ba phaùp naøy, thì lôøi noùi chaân thaønh, khoâng coù hö doái; ñöôïc goïi laø Baø-la-moân.” Phaät noùi: “Laønh thay, laønh thay. Theá naøo, neáu trong ba phaùp, boû moät phaùp, thaønh hai, maø kia lôøi noùi vaãn chí thaønh, khoâng coù hö doái; ñöôïc goïi laø Baø-la-moân chaêng?” Ñaùp: “Coù. Caàn gì doøng doõi, ñoïc tuïng vaø ñoan chaùnh?”30 Luùc baáy giôø naêm traêm Baø-la-moân ai naáy ñeàu lôùn tieáng, noùi vôùi Baø-la-moân Chuûng Ñöùc: “Sao laïi cheâ boû doøng doõi, ñoïc tuïng vaø ñoan chaùnh, cho laø khoâng caàn?”

28. Haùn: haø duïng sanh , (huyeát thoáng) thoï sanh maø laøm gì? Paøli: Kiö hi vaòòo karissati: dung saéc maø laøm gì? Trong baûn Haùn, dung saéc ñöôïc tröø ôû haøng thöù ba, ngöôïc vôùi Paøli, huyeát thoáng thoï sanh haøng thöù ba. 29. Haùn: haø duïng sanh tuïng ? Paøli: Kiö hi mantaø karissati: chuù ngöõ maø laøm ñöôïc gì? 30. Xem cht. 26; Paøli: Kiö hi jaøti karissati: thoï sanh maø laøm gì?

Theá Toân noùi vôùi naêm traêm Baø-la-moân raèng: “Neáu Baø-la-moân Chuûng Ñöùc coù dung maïo xaáu xí, khoâng coù doøng doõi, ñoïc tuïng khoâng thoâng suoát, khoâng coù bieän taøi, trí tueä, kheùo traû lôøi, khoâng ñuû khaû naêng noùi chuyeän vôùi Ta, thì caùc ngöôi neân noùi. Neáu Baø- la-moân Chuûng Ñöùc coù dung maïo ñoan chaùnh, chuûng taùnh ñaày ñuû, ñoïc tuïng thoâng suoát, trí tueä bieän taøi, gioûi vaán ñaùp, ñuû khaû naêng cuøng Ta luaän nghò, thì caùc ngöôi haõy im laëng, nghe ngöôøi naøy noùi.” Baáy giôø, Baø-la-moân Chuûng Ñöùc baïch Phaät: “Xin Cuø-ñaøm taïm ngöøng giaây laùt. Toâi seõ töï mình duøng phaùp ñi khuyeân baûo nhöõng ngöôøi naøy.” Chuûng Ñöùc ngay sau ñoù noùi vôùi naêm traêm Baø-la-moân: “Öông-giaø Ma-naïp31 nay ñang ôû trong chuùng naøy. Ñoù laø chaùu cuûa ta. Caùc ngöôi coù thaáy khoâng? Nay caùc ñaïi chuùng cuøng tuï hoäi heát ôû ñaây. Duy tröø Cuø-ñaøm coù dung maïo ñoan chaùnh, kyø dö coù ai baèng Ma-naïp naøy? Nhöng neáu Ma-naïp naøy saùt sanh, troäm cöôùp, daâm daät, voâ leã, doái traù, löøa gaït, laáy löûa ñoát ngöôøi, chaän ñöôøng laøm chuyeän aùc. Naøy caùc Baø-la-moân, neáu Öông-giaø Ma-naïp naøy laøm ñuû chuyeän aùc, theá thì ñoïc tuïng, ñoan chaùnh, ñeå laøm gì?” Naêm traêm Baø-la-moân luùc aáy im laëng khoâng traû lôøi. Chuûng Ñöùc baïch Phaät: “Neáu trì giôùi ñaày ñuû, trí tueä thoâng suoát, theá thì lôøi noùi chí thaønh, khoâng hö doái, ñöôïc goïi laø Baø-la-moân.” Phaät noùi: “Laønh thay, laønh thay, theá naøo, Chuûng Ñöùc, trong hai phaùp neáu boû moät maø thaønh töïu moät, thì lôøi noùi vaãn thaønh thaät, khoâng coù hö doái, ñöôïc goïi laø Baø-la-moân chaêng?” Ñaùp: “Khoâng theå ñöôïc. Vì sao? Giôùi töùc trí tueä. Trí tueä töùc giôùi. Coù giôùi, coù trí, sau ñoù lôøi noùi môùi thaønh thaät, khoâng coù hö doái, toâi goïi laø Baø-la- moân.” Phaät noùi: “Laønh thay, laønh thay, ñuùng nhö oâng noùi. Coù giôùi thì coù tueä. Coù tueä thì coù giôùi. Giôùi laøm thanh tònh tueä. Tueä laøm thanh tònh giôùi. Chuûng

31. Öông-giaø-ma-naïp ; Paøli: Aígako naøma maøòavako: coù thanh nieân teân Angaka.

455 KINH CHỦNG ĐỨC – TRƯỜNG A HÀM I Ñöùc, nhö ngöôøi röûa tay, tay traùi vaø tay phaûi caàn cho nhau. Tay traùi röûa saïch tay phaûi, tay phaûi röûa saïch tay traùi. Cuõng vaäy, coù tueä thì coù giôùi. Coù giôùi thì coù tueä. Giôùi laøm saïch tueä. Tueä laøm saïch giôùi. Baø-la-moân, ai ñaày ñuû giôùi vaø tueä, ta goïi ngöôøi ñoù laø Tyø-kheo.32 ” Baáy giôø, Chuûng Ñöùc baïch Phaät: “Theá naøo laø giôùi?” Phaät noùi: “Haõy laéng nghe, haõy laéng nghe. Haõy suy ngaãm kyõ. Ta seõ phaân bieät töøng ñieàu moät cho oâng nghe.” Ñaùp raèng: “Kính vaâng. Vui loøng muoán nghe”. Baáy giôø, Phaät noùi vôùi Chuûng Ñöùc: “Neáu Nhö Lai xuaát hieän ôû ñôøi, laø vò ÖÙng Cuùng, Chaùnh Bieán Tri, Minh Haønh Tuùc, Thieän Theä, Theá Gian Giaûi, Voâ

Thöôïng Só, Ñieàu Ngöï Tröôïng Phu, Thieân Nhaân Sö, Phaät, Theá Toân, ôû giöõa chö Thieân, Ngöôøi ñôøi, Sa-moân, Baø-la-moân, maø töï thaân chöùng ngoä, roài giaûng thuyeát cho ngöôøi; lôøi noùi khoaûng ñaàu, khoaûng giöõa vaø khoaûng cuoái thaûy ñeàu chaân chaùnh, ñaày ñuû nghóa vaø vò, phaïm haïnh thanh tònh. Neáu coù tröôûng giaû, hay con trai tröôûng giaû, sau khi nghe phaùp naøy, tín taâm thanh tònh. Do tín taâm thanh tònh, ngöôøi aáy suy xeùt nhö vaày: 'Taïi gia thaät khoù, ví nhö goâng cuøm; muoán tu haønh phaïm haïnh maø khoâng theå töï taïi. Ta nay haõy caïo boû raâu toùc, maëc ba phaùp y, xuaát gia tu ñaïo.' Ngöôøi aáy, sau ñoù, töø boû gia ñình, boû saûn nghieäp, töø giaõ thaân toäc, maëc ba phaùp y, deïp caùc trang söùc, ñoïc tuïng tyø-ni, ñaày ñuû giôùi luaät, töø boû khoâng saùt sanh,..., cho ñeán, taâm phaùp Töù thieàn33, ñaït ñöôïc an laïc ngay trong hieän taïi. Vì sao? AÁy laø do tinh taán, chuyeân nieäm khoâng queân, öa soáng moät mình choã thanh vaéng maø ñöôïc vaäy. Baø-la-moân, ñoù goïi laø giôùi." Laïi hoûi: "Sao goïi laø tueä?" Phaät noùi: "Neáu Tyø-kheo, baèng tam-muoäi taâm, thanh tònh khoâng caáu ueá, meàm maïi, deã ñieàu phuïc, an truù traïng thaùi baát ñoäng,... cho ñeán, chöùng ñaéc ba minh, töø khöû voâ minh, phaùt sanh trí tueä, dieät töø toái taêm, sanh aùnh saùng ñaïi phaùp, xuaát trí tueä laäu taän. Vì sao? AÁy laø do tinh caàn, chuyeân nieäm khoâng queân, öa

32. Paøli: sìla-paóóaønaó ca pana lokasmiö aggam akkhaøyatìti: giôùi vaø tueä ñöôïc noùi laø baäc nhaát trong theá gian. 33. Trong baûn Paøli, töø chöù ùng ñaéc Töù thieàn trôû ñi, thuoäc phaàn tueä.

soáng moät mình nôi thanh vaéng maø ñöôïc vaäy. Baø-la-moân, ñoù laø ñaày ñuû trí tueä." Khi aáy, Chuûng Ñöùc lieàn baïch Phaät raèng: "Nay con quy y Phaät, Phaùp, Thaùnh chuùng. Cuùi mong Theá Toân nhaän con laøm Öu-baø-taéc trong Chaùnh phaùp. Töø nay veà sau, suoát ñôøi khoâng gieát, khoâng troäm, khoâng taø daâm, khoâng doái, khoâng uoáng röôïu." Baáy giôø, Chuûng Ñöùc Baø-la-moân sau khi nghe nhöõng ñieàu Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.